Cena numeru 10 groszy

Opłacono gotówką z góry

Głos Pomorza

dawniej „Głos Wąbrzeski"

PISMO SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, OŚWIATOWE I POLITYCZNE DLA WSZYSTKICH STANÓW

Nr 50 || Wąbrzeźno, sobota dnia 29 kwietnia 1939 || Rok 21

Stała armia bronić będzie interesów Anglii

LONDYN. Premier Chamberlain złożył przed przepełnioną Izbą Gmin deklarację w sprawie służby wojskowej, Premier oświadczył:

Rząd J. K. M. rozważał niedawno ponownie procedurę, jaką wypadałoby zastosować dla przeprowadzenia zarządzeń niezbędnych celem przygotowania kraju do kompletnego stanu gotowości do obrony. Rezultat tych badań dowodzi, że obecna procedura mobilizacji sił zbrojnych jest przestarzała i zupełnie nie odpowiada współczesnym warunkom ponieważ jest oparta na przesłance, że wojna nastąpić mogłaby dopiero po takim okresie ostrzegawczym, jaki byłby wystarczający, aby ze stanu pokojowego przejść na stan wojenny. W ogólnych zarysach, w myśl obowiązującej dotąd procedury mobilizacja bądź częściowa, bądź też całkowita nastąpić może dopiero po ogłoszeniu proklamacji odmiennej dla każdego z rodzajów broni, a oznajmiającej, że istnieje stan nagłej potrzeby.

Ogłoszenie tego rodzaju proklamacji pomyślane było pierwotnie niewątpliwie jako mające miejsce wówczas, gdy wybuch wydaje się nieunikniony. Ale w obecnych czasach może się zdarzyć, że ogólne warunki mogą być tak niepewne, iż pożądane jest poczynić pewne zarządzenia ze względów ostrożności bez rozgłosu i bez wstrząsu dla zaufania publicznego.

Wskutek tego rząd zdecydował wprowadzić natychmiast projekt ustawy pod nazwą ustawy o rezerwach dla sił zbrojnych, mającej na celu uproszczenie procedury upoważnienia poszczególnych resortów obrony do powołania wszelkich pożądanych rezerw i oddziałów pmocniczych sił zbrojnych. Ustawa ta będzie tymczasowa i rząd spodziewa się, że uchwalona będzie przez parlament bez zwłoki, aby móc natychmiast przystąpić do działania. Każdy inny kraj w Europie ma już te pełnomocnictwa, które my obecnie w projekcie tej ustawy stanowimy się uzyskać i prawie wszystkie kraje w odpowiednich chwilach korzystały z tych uprawnień dla przeprowadzenia częściowej mobilizacji sił zbrojnych.

Izba lordów za powszechną służbą wojskową

LONDYN. Izba lordów przez podniesienie rąk przyjęła rezolucję aprobującą propozycje rządowe w sprawie obowiązku przeszkolenia wojskowego.

Flota niemiecka zajęła stanowisko naprzeciw Gibraltaru

GIBRALTAR, 27. 4.

Niemiecka flota złożona z krążowników i torpedowców przepłynęła dziś rano przez cieśninę Gibraltarską.

O godz. 8 rano okręty niemieckie zawinęły do portu Ceuty w hiszpańskim Maroku, na przeciwko Gibraltaru.

Dziś, o godz. 10,50 do Algesiras przybył krążownik niemiecki „Koeln".

„Leipzig" zawinął do Tangeru, a trzy inne okręty niemieckie przybyły do Ceuty.

Brytyjskie okręty wojenne „Ramillies", „Gallant" i „Active" wyszły dziś rano z Gibraltaru.

GIBRALTAR. Pancernik niemiecki „Admiral Graf Spee", jeden kontrtorpedowiec, 6 łodzi podwodnych i jeden okręt warsztatowy dywizjonu podwodne go stanęły na kotwicy w Ceucie.

„Admiral Graf Spee" jest siostrzanym okrętem „Deutschland", który wraz z dwoma kontrtorpedowcami przybył do Malagi.

Armia Walijska strzeże Gibraltaru

GIBRALTAR, 27. 4.

Do Gibraltaru przybył wczoraj **krążownik angielski „Dovset Shire"**, na którego pokładzie znajduje się **kilka kompanii gwardii wallijskiej.**

Oddziały te zostały przysłane celem wzmocnienia miejscowej załogi.

Zderzenie statku norweskiego wiozącego parę książęcą

NOWY JORK. Transatlantyk norweski „Oslofjord" wiozący książęcą parę norweską, zderzył się u wejścia do portu ze statkiem pilota. Przyczyną zderzenia była gęsta mgła. „Oslofjord" nie odniósł żadnych poważnych szkód, natomiast statek pilota zatonął. Załogę jego uratowano.

Ameryka ogranicza stosunki handlowe z Japonią

WASZYNGTON.

Przewodniczący komisji spraw zagranicznych senatu złożył rezolucję, uprawniającą prezydenta Stanów Zjednoczonych do wprowadzenia ograniczeń handlowych w stosunku do Japonii, zgodnie z opinią wyrażoną przez kongres przed 10 dniami.

● △ ●

Jugosławia nie idzie na lep Niemiecki

BERLIN, 27. 4.

Wczoraj odbyła się pierwsza trwająca przeszło godzinę, narada pomiędzy jugosłowiańskim ministrem spraw zagranicznych Markowiczem a ministrem spraw zagranicznych Rzeszy v. Ribbentropem.

Po konferencji **ogłoszono komunikat** stwierdzający, **że rozmowy odbyły się w duchu przyjaznym** i wykazały daleko idącą zbieżność poglądów na sprawy interesujące oba kraje.

W południe **min. Markowicz przyjęty był przez kanclerza Hitlera** w obecności min. Ribbentropa.

Min. Markowicz przyjęty został po południu przez marsz. Goeringa, a następnie przez Hessa, zastępcę kanclerza Hitlera.

Przedstawiciel niemieckiego Biura Informacyjnego otrzymał od min. Markowicza oświadczenie, dające wyraz zadowoleniu z berlińskiej wizyty.

Min. Markowicz podkreślił znaczenie przyjaznych stosunków jugosłowiańsko-niemieckich, opartych na wspólnym interesie oraz na wzajemnym szacunku.

Jednocześnie w Berlinie **twierdzą w dobrze poinformowanych kołach,** że sprawa przystąpienia Jugosławii do paktu przeciw kominternowi **nie była przedmiotem rokowań, to też nie należy oczekiwać przystąpienia Jugosławii do tego paktu.**

Niesamowita zemsta Czechów przeciw zaborcom

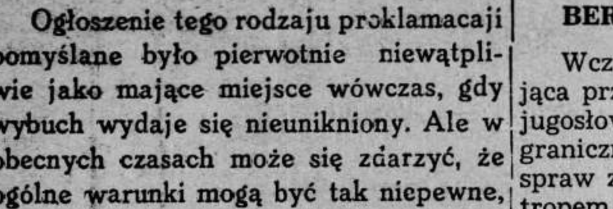
PRAGA. Czeska agencja telegraficzna donosi, że w ciągu ubiegłej soboty i niedzieli w Pilźnie nieznani sprawcy oblali kwasem solnym 30 żołnierzy niemieckich. Czynów tych dopuszczono się przeważnie na ulicach przedmieścia, gdzie panuje ruch szczególnie ożywiony, lub też w tramwajach natłoczonych pasażerami. Niektórzy żołnierze odnieśli rany. Niezwłocznie zarządzono energiczne zarządzenie i wydano zarządzenie represyjne. Władze nakazały aresztowanie 50 Czechów lewicowców oraz 50 Żydów. Miasto Pilzno będzie musiało poza tym wypłacić odszkodowanie za straty spowodowane wspomnianymi czynami.

Instrukcje rządu francuskiego w sprawie niepodległości Syrii

PARYŻ. Pod przewodnictwem premiera Dalariera odbyła się w środę rano konferencja z udziałem min. Bonnet, szefa sztabu generalnego gen. Gamelin, wys. komisarza francuskiego w Syrii Puaux i sekr. generalnego Quai d'Orsay Legera. Narada miała na celu ustalenie instrukcyj, jakie otrzymać ma wys. komisarz Puaux, który podejmie dalsze rozmowy z władzami syryjskimi w celu zawarcia układu. Uwzględniając interesy Francji i Syrii układ ten utrwalić ma przyjazną współpracę łączącą oba kraje. Kom. Puaux powraca na swój posterunek dn. 4 maja br.

Hasło na 1 Maja w Moskwie

MOSKWA. Prasa w artykułach komentujących opublikowane przez specjalny komitet partii hasła 1-majowe, kładzie główny nacisk na sprawy wewnętrzne, nawołując do zwiększenia produkcji węgla, nafty, maszyn, energii elektrycznej oraz artykułów pierwszej potrzeby, jak tkaniny i obuwie.

SILNE LOTNICTWO TO GWARANCJA POKOJOWA DLA POLSKI

Nie zwlekajcie z subskrypcją Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej!

„Osservatore Romano”
o prawach Polski do Gdańska

RZYM. „Osservatore Romano” (z dnia 22 bm.) poświęca dłuższy artykuł Gdańskowi („La situazione di Danzica”) z racji pogłosek, jakoby Trzecia Rzesza zgłosiła pretensje do tego miasta. Organ watykański kreśli historię utworzenia na podstawie Traktatu Wersalskiego Wolnego Miasta, jego statut, konstytucję wewnętrzną, umowy i współżycie z Polską, która otrzymała specjalne uprawnienia i przywileje zarówno w swym własnym interesie, jak i w interesie żywotnym samego Gdańska.

Swój interesujący artykuł o Gdańsku kończy w ten sposób „Osservatore Romano”:

„Pomimo tego przesunięcia orientacji polskiej w kierunku Gdyni, Polska jest zawsze zainteresowana bezpośrednio losem Gdańska, który jest złączony z losem korytarza polskiego, stanowiącego dla Polski przestrzeń życiową (Lebensraum). To wyjaśnia, dlaczego nie byłaby możliwą zmiana sytuacji politycznej Gdańska bez zgody Polski, która poza prawami nabytymi, musi tam bronić swych niezwykle ważnych interesów życiowych.“

— ■ —

Może to nareszcie pomoże

Minister Przemysłu i Handlu Roman polecił zbadać gospodarkę koncernu „Philips” w Polsce oraz w porozumieniu się z władzami centralnymi w Holandii tego koncernu wysunął szereg żądań:

1) Przeprowadzenie reorganizacji zakładów w Polsce przez spolszczenie kierownictwa;

2) Zakłady mają być jako samodzielne zakłady w Polsce, a nie jako filia, przyłączona do centrali w Holandii;

3) żądania te mają być wykonane w ciągu roku 1939.

Propaganda niemiecka działa

NOWY JORK. Od ostatecznego wystąpienia prezydenta Roosevelta w obronie pokoju propaganda niemiecka działa na terenie Stanów Zjednoczonych wszystkimi dostępnymi jej środkami, by w masach amerykańskich osłabić wrażenie apelu Roosevelta do mocarstw osi.

W prasie pewnego odłamu pojawiają się coraz częściej artykuły utrzymane w tonie wybitnie filoniemieckim. Niedawno w organach wydawanych przez koncern prasowy „Scropps - Howard” ukazał się artykuł gen. Johsona, ataakujący ostro politykę Roosevlta i określający politykę zwycięsców z 1919 roku mianem zaborczej... Jego zdaniem Niemcy nie mogą zasiadać przy wspólnym stole obrad z „swymi ciemięzcami”. Wystąpienie generała Johnsona spotkało się z ostrą krytyką organów demokratycznych.

Jeden z nich, ironizując wywody generała podkreśla, że autor poszedł w swym bezkrytycyzmie dalej niż oficjalna propaganda Niemiec, rozwijana na terenie Stanów Zjednoczonych.

Polska będzie miała własną produkcję sago

Rozważane są obecnie możliwości rozpoczęcia w Polsce produkcji sago i tapioki z krochmalu ziemniaczanego, który doskonale zastępuje — jak wykazały próby podejmowane w Belgii i Holandii — surowce zagraniczne (maniok i inne). Obecny import sago do Polski wynosi około 15 wagonów rocznie. Przy tej ilości surowca (mąki ziemniaczanej) w Polsce można by przypuszczać, że sago produkcji krajowej miało by znacznie większy popyt. Jednocześnie przed tą nową gałęzią przetwórstwa ziemniaczanego otworzyły by się rynki, stale importujące ten produkt, a mianowicie: Turcja, Bałkany, Portugalia, Palestyna itd.

Odezwa Ks. Biskupa
Dr. Okoniewskiego

Celem obrony najmilszej Ojczyzny rozpisano Pożyczkę Przeciwlotniczą. Mimo, że Przewielebne Duchowieństwo złożyło już obfitą ofiarę na Fundusz Obrony Narodowej, przekazaną na ręce Jego Ekscelencji Biskupa Polowego zechce ono poprzeć jak najusilniej i wspomnianą pożyczkę. Chodzi o obronę Ojczyzny. Przodkowie nasi nie szczędzili ni mienia, ni życia żeby odzyskać jej wolność. Teraz, kiedy ją posiadamy, powinniśmy wytężyć wszystkie siły, żeby ją zachować. Ofiara nie jest taka wielka jakby się mogło w pierwszej chwili zdawać. Przecież to pożyczka na 15 lat, przynoszącą odsetki. Czyż poskąpilibyśmy poparcia matce, gdy by się do nas zwróciła o pomoc? To też nie odmówmy pożyczki Polsce, wzywając synów swoich do udzielenia jej pomocy finansowej.

Dawajmy na pożyczkę zasoby swoje pieniężne, pamiętając o słowach Skargi, że kiedy okręt tonie, głupi tylko tłumoki swoje gromadzi na pokładzie, zapominając o tym, że one razem z okrętem by utonęły.

W minionych czasach Duchowieństwo w potrzebie nie wahało się nawet ruchomego mienia kościelnego składać w ofierze, dla tego za zezwoleniem Kurii Biskupiej wolno obecnie oddać także wolne kapitały kościelne na Pożyczkę Przeciwlotniczą. Subskrybować wolno do 5 maja br.., więc niech Duchowieństwo, które zawsze patriotycznego okazywało ducha, pośpieszy, żeby jak najwybitniej zasilić Pożyczkę Przeciwlotniczą.

Pelplin, dnia 15 kwietnia 1939 roku.
(—) Ks. STANISŁAW WOJCIECH
Biskup Chełmiński

Premier Chamberlain
w rozmowie z przedstawicielami związków zawodowych

LONDYN. Premier Chamberlain przeprowadził w środę rano przeszło godzinną konferencję z przedstawicielami związków zawodowych. Przy rozmowie tej obecni byli minstrowie Hore Belisha i Brown. Chamberlain zawiadomił przed stawicieli związków zawodowych, iż rząd zamierza powołać pod broń mężczyzn w wieku lat 20 i 21.

Roczniki te odbyłyby 6-miesięczną służbę w armii regularnej, następnie zaś mogłyby, stosownie do swej woli być przeniesiona albo do armii terytorialnej, albo też do rezerwy. W rekrutacji tej nie będą czynione żadne wyjątki, prócz dla tych, których stan zdrowia nie pozwala na służbę wojskową. Przedstawiciele Rady Naczelnej związków zawodowych oświadczyli Chamberlainoi, że jakkolwiek przeciwni są rekrutacji w czasie pokoju, to jednak uważają za rzecz wskazaną aby wniosek ten został przedstawiony parlamentowi.

Powołanie pod broń wszystkich mężczyzn w wieku lat 20 i 21 dałoby w ogólnej sumie 200.000 ludzi.

— • —

Dyplomacja Anglii zwyciężyła

HAGA. „De Standaar” organ partii, do której należy obecny premier Holandii dr Colijn, komentuje w obszernym artykule pozycje, jakie w obecnej chwili zajęły stolice wytworzonych w związku z obecną sytuacją na terenie międzynarodowej polityki 2-ch obozów. Notując jako największą przez Londyn wygraną bitwę, bilateralny układ z Polską, podkreśla dziennik, że *„tym samym Londyn postawił Berlin przed ewentualnością wojny na dwóch frontach“*.

W specjalnym ustępie zajmuje się dziennik armią polską i w słowach pełnych uznania *podnosi jej wielką warość.* — Dziennik kładzie nacisk na *„trwający przeszło 18 lat wielki wysiłek Polski nad budową polskiej siły zbrojnej“*.

Każdy wie co robić
z pieniędzmi, byle je tylko miał

Za każdym razem, gdy ktoś wygra na loterii, zwłaszcza pokaźną sumę, pytają się go wszyscy w około:

— Co pan lub pani zrobi z tymi pieniędzmi?

Odpowiedź jest prawie zawsze jednobrzmiąca:

— Jeszcze nie wiem.

Ta nieświadomość jest oczywiście zupełnie zrozumiała u każdego, na kogo zmiana jego dotychczasowych warunków materialnych spadła nagle. — Sposób, w jaki należy ulokować wygrane pieniądze, jest problemem zbyt ważnym, by go można rozstrzygnąć bez głębszego namysłu.

Prawda, że w rozmaitych okolicznościach życia zastanawiamy się nieraz, co byśmy zrobili, gdyby nam udało się zdobyć większą gotówkę. Nasuwają się nam wtenczas rozmaite projekty, które w wyobraźni naszej zapewnić nam mają świetną przyszłość i raz na zawsze pozbawić trosk i kłopotów.

Oczywiście, że pieniądze same przez się nie dają szczęścia, szczęście jest w nas samych. Ale pieniądze potrafią dać nam za to możność takiego urządzenia życia własnego i najbliższych, byśmy byli jak najmniej narażeni na przeciwności losu. Najważniejszą więc rzeczą jest mieć pieniądze, a sposób należytego ulokowania ich zawsze się znajdzie. I dlatego należy korzystać z każdej nadarzającej się sposobności uczciwego sposobu zdobycia gotówki, by móc nią rozporządzać w każdej chwili.

Los Loterii Klasowej może się stać właśnie źródłem takiej sposobności. Pamiętajmy więc o nabyciu go, a może że już najbliższe ciągnienie przyniesie nam pomyślne wyniki.

Markowicz u kanclerza Hitlera

BERLIN. Kanclerz Hitler przyjął bawiącego w Berlinie jugosłowiańskiego ministra spraw zagranicznych Markowicza w obecności ministra spraw zagranicznych von Ribbentropa oraz posła jugosłowiańskiego dr. Andrycza. W południe przyjmowany był gość jugosłowiański śniadaniem przez ministra spraw zagranicznych Rzeszy.

Wiadomości ciekawe z bliska i daleka

Z Pomorza

LUBAWA.

◑ (Niemka przekroczywszy granicę, powiesiła się w Polsce.) W lesie majątku Bagno w pow. lubawskim, w odległości 100 m od linii granicznej, znaleziono na drzewie wiszące zwłoki kobiety.

Podczas dochodzeń, żandarm niemiecki rozpoznał w zmarłej umysłowo-chorą żonę rolnika Jadwigę Radel, Niemkę z Klein - Radem. Z polecenia prokuratora zwłoki wydano władzom niemieckim.

ŁASIN.

◑ (Niezwykły napad Niemca.) W piątek wieczorem na przechodzącego ulicą urzędnika straży granicznej napadł znienacka 20-letni Niemiec M. Ginter Girn i żelaznym kołkiem uderzył go z całej siły w głowę. Strażnik brocząc krwią, upadł na ziemię. Po tym napadzie Niemiec pobiegł na posterunek P. P., gdzie siedzącemu przy biurku komendantowi posterunku zadał z tył cios w głowę. Znajdujący się w lokalu posterunku drugi policjant wyjął rewolwer i oddał do napastnika kilka strzałów, raniąc go ciężko. W całej tej sprawie wszczęto energiczne śledztwo.

Z całej Polski

POZNAŃ.

△ (W wagonach restauracyjnych fotele.) Nowe typy wagonów konstruuje obecnie fabryka Cegielskiego w Poznaniu. Po wypuszczeniu wagonów wycieczkowych z 6 miejscami do leżenia i skórzanymi wykładkami do siedzeń, buduje się obecnie 6 wagonów restauracyjnych, w których po raz pierwszy zastosowane zostaną zamiast krzeseł, wygodne fotele.

WRZEŚNIA.

△ (Noże sieczkarki ucięły robotnikowi obie ręce.) W Sierakowie, pow. wrzesińskiego, zajęty przy rznięciu sieczki robotnik Adam Hendler wkładał do maszyny słomę. W pewnej chwili walce sieczkarni porwały wraz ze słomą lewą rękę robotnika i zmiażdżyły ją. Hendler chcąc ratować lewą rękę włożył prawą rękę do sieczkarni, której noże obcięły mu wszystkie palce. Hendlera w stanie bardzo ciężkim odwieziono do szpitala.

OBORNIKI.

△ (Tak postępują władze polskie.) Jak już wiadomo, dnia 23 bm lądował przymusowo na polach w Dąbrowie Leśnej pod Obornikami, których właścicielem jest Niemiec, prezes Jungdeutsche Partei, p. Koehler, niemiecki szybowiec pilotowany przez nauczyciela szkoły szybowcowej, Hoffmana. Ludność miejscowa zajęła niechętną postawę wobec Niemca. Przybyła natychmiast po lądowaniu policja państwowa zabezpieczyła szybowiec, oraz udaremniła zajścia przeciwko Niemcowi.

KRAKÓW.

△ (Śmierć trzech młodych lekarzy wskutek nieszczęśliwego wypadku w lazarecie.) Onegdaj w południe wydarzył się w szpitalu św. Łazarza w Krakowie nieszczęśliwy wypadek, skutkiem którego ponieśli śmierć trzej młodzi lekarze krakowscy: 28-letni dr Jerzy Oszacki, bratanek profesora U. J., 28-letni dr. Zbigniew Ścisławski i dr Jan Oremus.

Władze wszczęły dochodzenia celem ustalenia przyczyn wypadku. Tragiczny zgon młodych lekarzy wywołał w całym mieście żywe współczucie.

Ze świata

WIEDEŃ.

☐ (Aresztowanie przeora i 10 zakonników.) Władze partyjne zaaresztowały prawie wszystkich zakonników Ojców Benedyktynów z opactwa Gottweig w Austrii dolnej. Aresztowano przeora opactwa dr. Strohsackera oraz 10 zakonników. Przyczyny aresztowania na razie nieznane.

PRAGA.

☐ („Wiano“ prezydenta Hachy dla „protektora“.) Jak wynika z przeprowadzonych ostatnio obliczeń, jednocześnie z „protektoratem“ nad Czechami i Morawami dostało się pod „opiekę“ Niemców 4.500.000 sztuk bydła rogatego, 990.000 owiec, 1.250.000 kóz, 2.100.000 nierogacizny, 610.000 koni, 16 miln. drobiu oraz 2 miln. gęsi.

STRASSBURG.

☐ (Rozwiązanie organizacji niemieckich w Alzacji.) Władze francuskie rozwiązały działające na terenie Alzacji 3 organizacje niemieckie. Rozwiązanie nastąpiło w związku z działalnością tych organizacji, wykraczającą poza ramy uprawnień statutowych i naruszającą zasadę integralności terytorium Francji.

GIBRALTAR.

☐ (Gwardia walijska objęła służbę w Gibraltarze.) Do tutejszego portu przybył wczoraj z Southampton krążownik brytyjski „Dorset Shier“, mając na swym pokładzie kilka kompanii gwardii walijskiej. Oddziały te pozostaną w Gibraltarze, celem wzmocnienia miejscowej załogi.

LONDYN.

☐ (Anglia żąda zabezpieczenia rumuńskich pól naftowych.) W toku rozmów min. Gafencu w Londynie rozpatrywano sprawę zabezpieczenia rumuńskich pól naftowych.

Strona angielska położyła nacisk na fakt, że pod żadnym pozorem pola naftowe Rumunii nie mogą dostać się w ręce ewentualnego napastnika i że dlatego musi się zabezpieczyć pola naftowe przed wszelkimi atakami.

☐ (Jugosłowiański kontrtorpedowiec na Malcie.) Z Malty donoszą, że do portu tamtejszego zawinął kontrtorpedowiec jugosłowiański „Belgrad“, wykończony niedawno przez stocznię francuską. „Belgrad“ zatrzyma się na Malcie 4 dni.

Odpust św. Wojciecha w Gnieźnie

GNIEZNO. Tegoroczny odpust św. Wojciecha zgromadził w niedzielę około 20.000 pątników, przybyłych pociągami specjalnymi i autobusami z Poznania, Bydgoszczy, Wrześni, Inowrocławia, Mogilna itd.

Krótko przed godziną 10-tą przybył z Poznania samochodem ks. Prymas Hlond.

W pochodzie procesjonalnym, przy dźwiękach fanfar z wieży bazyliki, ks. kan. Grajnert przeniósł relikwie św. Wojciecha ze skarbca, na czele, oraz władze cywilne ze starostą gnieźnieńskim Kasprzakiem i prezydentem miasta Maćkowiakiem na czele.

Po Mszy św. wygłosił z balkonu pałacu arcybiskupiego kazanie ks. infułat Prądzyński.

Po nabożeństwie zebrała się przed pałacem arcybiskupim delegacja Kat. Stowarzyszenia Mężów diecezji gnieźnieńskiej ze sztandarami, do której przemówił ks. Prymas Hlond, kończąc swoją przemowę okrzykiem „Niech żyje Polska“ i udzielając tłumom arcypasterskiego błogosławieństwa. Organizacja ta wysłała następnie telegramy hołdownicze do Pana Prezydenta R. P., Naczelnego Wodza i nuncjusza apostolskiego Cortesiego.

Duchowieństwo z ks. bisk. Laubitzem na czele udało się następnie do pałacu arcybiskupiego, aby wyprowadzić stamtąd ks. Prymasa do katedry. Po powitaniu, go przez chór prymasowski, rozpoczęła się Msza św. pontyfikalna, którą celebrował ks. Prymas w asyście licznego kleru.

W prezydium bazyliki zasiadła kapituła gnieźnieńska, przedstawiciele kapituły poznańskiej z ks. bisk. Dymkiem

W końcu odbyła się wielka procesja z Najświętszym Sakramentem w koło katedry, po czym odniesiono relikwie do skarbca. Manifestacja wiernych zakończyła się wspólnym odśpiewaniem „Boże coś Polskę“.

Tragiczna przejażdżka po jeziorze

SWARZĘDZ. W Kołacie pod Pobiedziskami na weselu Wiktorii Budzyńskiej i Kucharskiego Mieczysława, gdzie bawiono się wesoło, część gości udała się w niedzielę rano na przejażdżkę łódką po jeziorze wronczyńskim.

W chwili, gdy łódź znalazła się na środku jeziora, przewróciła się a goście: Szumski Wojciech, Maria Szumska, Pawłowski T. z Swarzędza i Jakubowiczowa Wacława z Poznania poczęli tonąć.

Tonącym pośpieszył z pomocą miejscowy rybak Witold Budzyński. Nestety obie kobiety zatonęły. Rozpoczęły się natychmiast poszukiwania i wyłowiono Szumską, natomiast Jakubowiczowa wskutek ataku serca zmarła.

Wezwany natychmiast lekarz dr Kosmala ze Swarzędza stwierdził zgon Jakubowiczowej i zarządził natychmiastowe przewiezienie karetką Pogotowia Szumskiej do szpitala miejskiego w Poznaniu.

Stan Szumskiej jest bardzo groźny. Stan pozostałych ofiar nie budzi obaw o życie.

Zlikwidowanie wielkiego kolegium Jezuickiego w Godesberg

BERLIN. Znane kolegium jezuickie w Godesberg zostało z decyzji władz narodowo - socjalistycznych zamknięte. Była to jedna z najlepiej wyposażonych i najświetniejszych wyższych uczelni niemieckich.

Sami narodowi socjaliści uważali ją za najlepszy zakład wychowawczy w Nadrenii.

Jest to piąte z kolei kolegium jezuickie, zlikwidowane przez hitlerowców w ciągu jednego roku.

Sprzeczka o majątek

TORUŃ. W dniu 24 bm o godzinie 5-tej we wsi Jastrzębiec pow. nieszawski, Władysław Białkowski, lat 27, w czasie sprzeczki o majątek, dobył rewolweru i zastrzelił Jana Jałoszyńskiego.

Sprawcę zabójstwa aresztowano. Dochodzenia w toku.

Postępy ofensywy chińskiej

LONDYN. Według wiadomości ze źródeł chińskich, ofensywa chińska we wschodnich prowincjach rozwija się pomyślnie. W rejonie Nankinu wojska chińskie osiągnęły szereg sukcesów. W chwili obecnej trzy kolumny wojsk marszałka Czang Kai Czeka znajdują się w Marszu na Nankin.

Również pod Kaifeng, w prowincji Honan osiągnięto znaczne sukcesy. Z Fuczau donoszą, że lotnicy japońscy w czasie bombardowania miasta zburzyli jeden z niemieckich domów towarowych doszczętnie. Z olbrzymiego gmachu pozostały jedynie fundamenty. Jedna z bomb trafiła w szpital amerykański.

Zjazd delegatów Powstańców i Wojaków powiatu wąbrzeskiego

W ważnej dla Państwa Polskiego chwili obradował Zjazd tegoroczny delegatów Związku Powstańców i Wojaków powiatu wąbrzeskiego, toteż cechował obrady te wyjątkowo patriotyczny nastrój, który uwydatnił się tak w poszczególnych przemówieniach wygłoszonych na tym zjeździe, jak i w zapale, z jakim uczestnicy Zjazdu podchwycili apele zwrócone do nich w sprawach żywo obchodzących każdego Polaka.

Po nabożeństwie w miejscowym kościele parafialnym, podczas którego wygłosił ks. katecheta **Kiedrowski** do wiernych i uczestników Zjazdu gorące kazanie pod hasłem Silni — Zwarci — Gotowi, otworzył Zjazd w sali hotelu pod Orłem, Prezes Zarządu Powiatowego p. **Bolesław Szczuka,** witając obecnych na Zjeździe delegatów oraz licznych gości, a w szczególności pp. **Starostę Kalksteina i burmistrza Schwarza,** pp. majora **Wadasa** i kapitana **Szymurę** z Głównej Komendy PW., p. por. **Kołodzieja** z Powiat. Komendy PW.. delegata Głównego Zarządu Związku Powstańców i Wojaków p. majora rez. **Sempińskiego,** prezesa honorowego powiatowego p. **Czerwińskiego, Dr. Wilamowskiego,** prezesa honor. Związku Rezerwistów, komendanta Federacji p. por. rez. **Głowackiego,** prezesa Zarządu Pow. Zw. Rezerwistów p. ppor. rez. **Zielińskiego,** prezesa Związku Oficerów Rezerwy p. mecenasa **Balcerskiego,** Prezesa Pow. Z. S. p. **Waligórę,** prezesa Związku Podoficerów Rezerwy p. **Błaszkowskiego,** p. referendarza **Dąbrowskiego** oraz p. red. **Ledwochowskiego.**

Po zaznajomieniu obecnych z porządkiem obrad, protokół z ostatniego zjazdu delegatów przyjęto bez zastrzeżeń. Następnie prezes powiatowy podał do wiadomości ogólnej treść telegramów hołdowniczych, wystosowanych do Marszałka Śmigłego-Rydza, Generalnego Komisarza Pożyczki Generała Berbeckiego, Generała Tokarzewskiego, Wojewody p. Ministra Raczkiewicza i Ks. Biskupa Dr. Okoniewskiego.

JWielmożny Pan
Marszałek Edward Śmigły-Rydz
w Warszawie.

Meldujemy posłusznie, że w obronie honoru polskiego i nietykalności granic Ojczyzny gotowi jesteśmy poświęcić życie, a dla dozbrojenia Armii Polskiej nasze mienie.

Zjazd Delegatów
Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII
powiatu wąbrzeskiego.

JWielmożny Pan
Generał Broni Leon Berbecki
Generalny Komisarz Pożyczki
Obrony Przeciwlotniczej
w Warszawie.

Silni — Zwarci — Gotowi Powstańcy i Wojacy spełnią swój obowiązek obrony Ojczyzny, przyczyniając się wedle wszystkich swoich sił do okrycia Polski skrzydłami samolotów.

Zjazd Delegatów
Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII
powiatu wąbrzeskiego.

JWPan
Generał Tokarzewski
w Toruniu.

Meldujemy posłusznie, że wypróbowani w boju pomorscy Powstańcy i Wojacy bronić będą ziemi, która ich zrodziła, do ostatniej kropli krwi.

Zjazd Delegatów
Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII
powiatu wąbrzeskiego.

JWPan
Minister Raczkiewicz
Wojewoda Pomorski
w Toruniu.

Dostojnemu Włodarzowi Ziemi Pomorskiej meldujemy posłusznie, że nie tylko piersią naszą, ale i mieniem naszym tworzymy silny szaniec obrony Ojczyzny, ofiarując na Obronę Przeciwlotniczą ile nam sił starczy.

Zjazd Delegatów
Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII
powiatu wąbrzeskiego.

Jego Ekscelencja
Ks. Biskup Dr Okoniewski
w Pelplinie.

Wierni hasłu naszemu „Bóg i Ojczyzna“ staniemy w obronie najwyższych dóbr Polaka.

Zjazd Delegatów
Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII
powiatu wąbrzeskiego.

Na marszałka zjazdu powołano p. mjr. **Sempińskiego,** na asesorów pp. burmistrza **Schwarza** i por. **Głowackiego, na sekretarza** p. **Szalińskiego.**

Przed rozpoczęciem obrad ścisłych zabiera głos p. Starosta Kalkstein. Podkreśla jednolity nastrój, jakim owiane jest całe społeczeństwo polskie w chwili, w której rozstrzyga się, czy będzie pokój, czy wojna. Że społeczeństwo gotowe jest ofiarować na ołtarzu Ojczyzny krew i mienie, że właśnie ofiara mienia w obecnych warunkach jest nagląca i powinna być jak najbardziej wydatną. Obowiązkiem poza tym każdego Polaka jest z największą czujnością obserwować wszystko, co się dzieje naokoło nas, sygnalizować wszystkie odruchy osobników wrogo nastawionych przeciw Państwu. Powstańcy i Wojacy wypróbowani w boju strzec winni godności narodowej. „Nie pragniemy wojny, ale też nie boimy się rozgrywki wojennej“.

P. major **Wadas** oraz p. kapitan **Szymura** życzą Zjazdowi jak najlepszych wyników obrad i wzywają armię rezerwową do opieki nad młodzieżą przedpoborową i jej organizacjami, a w szczególności Związku Strzeleckiego. Żywy okrzyk na cześć Armii Polskiej był oddźwiękiem ich przemówień. P. por. **Kołodziej** wspomniał o dzielnej postawie Powstańców i Wojaków przy ćwiczeniach, wzywając również, by najstarsi bojownicy o wolność przekazali ducha swojego najmłodszemu pokoleniu.

Życzenia pomyślności w obradach złożyli również pp. burmistrz **Schwarz, mecenas Balcerski, Głowacki, Czerwiński, Zieliński** i piśmiennie p. prof. **Golik,** po czym z ramienia zarządu powiatowego Związku skarbnik p. **Wolnik** podaje do wiadomości, że Zarząd przekazał zł 100 na F. O. N., wzywając wszystkich członków do subskrybowania ile tylko każdemu możliwe.

Reasumując wywody przedmówców marszałek stwierdza, że wypływa z nich jeden wniosek „podwoić czujność i być gotowy do walki“. W myśl tego zawołania wręcza w imieniu Zarządu Głównego prezesowi **p. Bolesławowi Szczuce** dyplom prezesa honorowego Związku, a prezesowi placówki wąbrzeskiej p. **Sawickiemu** Złoty Krzyż za zasługi, p. **Dr. Wilamowskiemu** dyplom honorowego prezesa tejże placówki.

Według porządku obrad następują sprawozdania poszczególnych placówek, a przy następnym punkcie obrad sprawozdania Zarządu Powiatowego Związku, które kolejno zdawają pp. prezes **Szczuka,** skarbnik **Wolnik,** sekretarz **Szaliński,** refer. wychowania obyw. **Jul. Lewandowski,** komendant **Wasilewski** oraz w imieniu komisji rewizyjnej **p. Bartoszewicz,** który po stwierdzeniu należytego prowadzenia skarbowości Związku wnosi o udzielenie ustępującym władzom odciążenia.

W dyskusji nad sprawozdaniami głos zabierają pp. **Głowacki** (w sprawie ćwiczeń), **Wróblewski, Wolnik, Wasilewski, Kalas, Szczuka, Czerwiński.**

Po przeprowadzeniu dyskusji na zapytanie marszałka Zarządowi udzielono absolutorium.

Osądzając całokształt sprawozdań marszałek w imieniu Zarządu Głównego dziękuje członkom Zarządu za ich wytężoną pracę w czasie sprawozdawczym.

Po przerwie obiadowej, p. marszałek porusza sprawę powstania **Ogólnego Związku Niepodległościowców,** którego statut przedkłada się poszczególnym placówkom do wiadomości z tym, że o przystąpieniu do Związku zadecyduje Walny Zjazd Delegatów O. K. VIII, dalej porusza delegat Głównego Zarządu sprawę weryfikacyj, odznaczeń niepodległościowych, większego poświęcenia uwagi sprawie wyszkolenia oraz kwestię interwencji u władz w interesie bezrobotnych członków.

W następnej dyskusji zabierają głos pp. **Szczuka, Bukowiecki, Sawicki, Stein, Makowski. Paczkowski, Dąbrowski,** a zakończył dyskusję p. marszałek.

Przystępuje się do wyboru Zarządu Powiatowego, który wybrano w następującym składzie: prezes — **Szczuka,** wiceprezes — **Stein,** sekretarz — **Szaliński,** skarbnik — **Wolnik,** referent oświatowy — **Jul. Lewandowski,** komisja rewizyjna — **Bartoszewicz, Madeja, Sturomski, Piotrowski, Błaszkowski.** Sąd koleżeński: **Dr Wilamowski, Neumann, Rauchut, Kochanek, Dąbrowski.**

Po przyjęciu przewodnictwa przez prezesa p. **Szczukę,** skarbnik p. **Wolnik** przedstawia plan pracy na rok bieżący oraz preliminarz budżetowy, co do którego przemawia również p. **Paczkowski.** Po przyjęciu preliminarza budżetowego następują wolne wnioski. Jako pierwszy przemawia p. **Dr Wilamowski** w aktualnej i arcyważnej sprawie połączenia wszystkich organizacyj niepodległościowców w jeden wielki **Związek Niepodległościowców,** przedstawiając w dobitny sposób korzyści, jakie ma dla skupienia ruchu tego konsolidacja w jednej ścisłej i potężnej organizacji. W sprawie okólników związkowych i należytej postawy społeczeństwa polskiego wobec mniejszości narodowej przemawia p. **Rauchut.** W sprawach organizacyjnych p. **Kalas.** W sprawie bojkotu towarów wyrobu obcego p. **Wolnik.** W sprawie aktywnej współpracy w propagandzie subskrypcji Pożyczki Przeciwlotniczej zwraca się p. red. **Ledwochowski** do obecnych, jako do wypróbowanych bojowników dla sprawy narodowej. W sprawie przeciwstawieniu się rozszerzania plotek szkodliwych i zachowania godności i honoru Polaka w tych ważnych dla Ojczyzny chwilach, mówił p. **Lewandowski.**

W sprawach organizacyjnych przemawia. jako ostatni p. **Paczkowski,** po czym przewodniczący p. **Szczuka** zakończył zebranie okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, Jej Prezydenta i Naczelnego Wodza, podkreślając poprzednio jeszcze raz obowiązek każdego Polaka przyczynić się według wszystkich swoich sił do wzmożenia obronności Państwa.

Na obronność Państwa

Zarząd Miejski w Kowalewie.

Blenkiel Emil	20,— zł
Dunajski Antoni	20,— zł
Gentkowski Zygmunt	20,— zł
Gliński Jan	80,— zŁ
Głowacki Walter	20,— zł
Główczewski Kazimierz	200,— zł
Kalinowski Bolesław	60,— zł
Kentzer Roman	200,— zł
Kentzer Tadeusz	300,— zł
Klein Alfons	20,— zł
Klimek Leonard	40,— zł
Kowalski Mieczysław	20,— zł
Maciejewska Wanda	100,— zł
Mettner Otton	100,— zł
Müller Herman	20,— zł
Nadolski Jan	20,— zł
Napolski Antoni	20,— zł
Rutkowska Jolanta	100,— zł
Szymczak Ryszard	20,— zł
Wenker Małgorzata	40,— zł
Wrzuś Jan	40,— zł
Zudze Ryszard	20,— zł

Pracownicy Okręgowej Mleczarni Spółdzielczej „ROTR“ w Golubiu subskrybowali pożyczkę w łącznej kwocie 5.160 zł a mianowicie:

Gotszalk Teodor	1.000,— zł
Szewczyk Stanisław	300,— zł
Znajewski Jan	200,— zł
Gąsecki Zdzisław	200,— zł
Lipka Chaskiel	100,— zł
Brzezicki Henryk	100,— zł
Cywiński Łukasz	100,— zł
Legan Jan	100,— zł
Marciniak Arkadiusz	200,— zł
Zawada Zygmunt	100,— zł
Wacław Cander	100,— zł
Grodkówna Maria	80,— zł
Biernacka Maria	60,— zł
Dąbrowski Feliks	60,— zł

PO ZŁOTYCH 40 SUBSKRYBOWALI:

Teofil Sobczak, Franciszek Mikołajczak, Jerzy Jankowski, Tadeusz Tuliszewski, Helena Lange, Halina Rozwitalska, Jan Buliński, Czesław Maciejewski, Ignacy Pacenko, Alfons Kochowicz, Franciszek Stawski, Jan Malinowski, Alfons Jaworski, Szczepan Eliasz, Edmund Tkaczyk, Leokadia Gidzińska, i Stefan Wruś.

PO ZŁOTYCH 20 SUBSKRYBOWALI:

Stanisława Kamińska, Zofia Jagielska Bolesława Chrapkowska, Ewa Tesznerówna, Cecylia Kreczmanówna, Jan Stencel, Stanisław Jasiński, Ignacy Przybylski, Bolesław Błędowski, Władysaw Bejger, Paweł Malinowski, Ludwik Warmiń, Józef Lipiński, Adam Modrzyński, Bolesław Kwiatkowski, Antoni Sontowski, Wacław Rydzyński, Wanda Mazurkiewicz, Irena Serafińska, Regina Włoszczyńska, Stefania Kłosińska, Jadwiga Pińska Helena Grajkowska, Kazimiera Papeszówna, Lidia Jesionowska, Genowefa Dąbrowska, Pelagia Janowska, Jan Czarnecki, Stanisław Marciniak, Stanisław Grajkowski, Bronisław Grajkowski, Edward Uździński, Stefan Ulatowski, Bronisław Janowski, Apolonia Marszałkówna, Władysława Malanowska, Stanisława Bielińska, Kazimierz Maciejewski, Wiktoria Melerska, Pelagia Uździńska, Janina Maliszewska, Helena Palczewska, Sabina Dębska, Wiktoria Rabantówna, Leokadia Studzińska, Stanisława Krzyżanowska, Wanda Ciosnakówna, Zofia Gregrowiczowa, Irena Stankowa, Pelagia Piotrowska, Zofia Kamińska, Urszula Murawska, Klara Pawlakówna, Marian Siciński, Jan Szamajtat, Paweł Rutkowski, Zofia Wiśniewska, Bronisława Foksińska, Janina Bejgerówna, Salomea Kowalkowska, Ewa Krawczewska, Helena Lipińska, Monika Czarnecka, Eleonora Mentecka, Aleksandra Kościelska, Zofia Kreczmanówna, Ksawery Rydzyński, Stanisław Zawadzki, Stefania Olszewska Aleksandra Sobczakówna, Józefa Wilczewska, Jan Rujna, Franciszek Sosnowski, Jan Arszewski, Bronisław Napolski, Bronisław Wieczkowski, Wacław Wilga, Łucjan Gaś, Jan Józef Paradowski, Bolesław Kęsicki, Zenon Rutkowski, Franciszek Aranowski, Mieczysław Kruszewski, Michał Stefański, Alojzy Bartoszewski, Stanisław Kramarz, Stanisław Kozłowski, Stefan Bartoszewski, Stanisław Żurawski.

(Ciąg dalszy na stronie 6-tej).

KRONIKA

Kalendarzyk

28 Kwiecień

Piątek

Pawła od Krzyża.

Słońca wsch 4,13 zach 18,54

Księżyca wsch 12,41 zach 1,38

29 Kwiecień

Sobota

Piotra z Werony

Słońca wsch 4,11 zach 18,56

Księżyca wsch 13,59 zach 2,4

30 Kwiecień

Niedziela

Opieki św. Józefa, Katarzyny

Słońca wsch 4,09 zach 18,65

Księżyca wsch 15,18 zach 2,30

WĄBRZEŹNO

● Wiadomości parafialne. W niedzielę po różańcu zebranie Matek Różańcowych w kościele. W niedzielę przyszłą po nabożeństwie Majowym zebranie Panien Różańcowych. W niedzielę o g. 6 rozpoczyna się Wieczna Adoracja, która trwać będzie do wtorku o godz. 6, w poniedziałek i wtorek Msze św. o godz. 6,30, 8 i 8,30 o godz. 6 wieczorem majowe nabożeństwo.

Od poniedziałku począwszy odprawiać się będą Msze św. o godz. 6, 6,30 i 7, przez cały miesiąc maj nabożeństwo majowe w dni powszednie o 6,30 w niedzielę o godzinie 3.

Jak zwykle będą na nabożeństwie majowym panny różańcowe zbierać ofiary dobrowolne na upiększenie Ołtarza Najśw. Panny Marii. W środę uroczystość Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej i 3 Maja.

Nabożeństwa jak w niedzielę, o 11 uroczysta suma z kazaniem okolicznościowym przy udziale Przedstawicieli Władz, na którą się całą parafię zaprasza.

W czwartek przed południem o 11 zebranie Pań św. Wincentego a Paulo zarządowe w biurze parafialnym po południu o godzinie 4 zebranie miesięczne w Magistracie.

W czwartek po południu od godziny 5,00 spowiedź, od godziny 7,00 — 8,00 Godzina Święta, i majowe nabożeństwo. W piątek o godzinie 6,00 Msza św. do Serca Jezusowego.

W niedzielę przyszłą jako pierwszą po sumie Wystawienie i procesja tak samo po majowym nabożeństwie. Na wszystkich nabożeństwach jako w niedzielę pierwszą kolekta nadzwyczajna.

● **Podaje się do publicznej wiadomości, że w celu ułatwienia wpłat na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej w ostatnich dniach okresu subskrypcji urząd tut. zaprowadza w dniach 30 kwietnia i 3 maja 1939 roku normalną służbę okienkową tj. od godziny 8,00 do 12,00 i od 15,00 do 18,00 wyłącznie dla wpłat Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej na konta czekowe PKO.**

— Urząd Skarbowy podaje do wiadomości, że Kasa Urzędu Skarbowego będzie przyjmowała subskrypcje pożyczki na cele Obrony Państwa również w niedzielę, w dniu 30 kwietnia i w święto, w dniu 3 maja br.

Godziny przyjęć dla subskrybentów pożyczki na cele Obrony Państwa ustala się od 8,00 do 13,30.

K.K.O. miasta Wąbrzeźna przyjmować będzie subskrypcje na Pożyczkę Przeciwlotniczą oraz na FON, w niedzielę, dnia 30 kwietnia od godziny 11,00 do 13,00 i od 15,00 do 17,00 i w środę, dnia 3 maja 1939 roku od godziny 11,00 do 13,00 i od 13,00 do 17,00.

Również KKO. pow. wąbrzeskiego urzędować będzie w dniu 30 kwietnia i 3 maja w godzinach od 13,00 do 17,00 celem przyjęcia sybskrypcyj na P.O.P. oraz darów F.O.N.

● **ODEZWA! Niniejszym proszę uprzejmie Szan. Obywatelstwo tut. miasta o uczczenie Święta Narodowego 3-go Maja przez udekorowanie swoich domów i przez wywieszenie flag o barwach narodowych.**

(—) SCHWARZ, Burmistrz

● **W dniu Święta Narodowego 3-go Maja urządza Towarzystwo Czytelni Ludowych Koło Wąbrzeźno w sali „Dworu Wąbrzeskiego" o godzinie 19,30 UROCZYSTĄ AKADEMIĘ.**

PROGRAM:

Śpiew — Towarzystwa śpiewu „Lutnia". Deklamacja — Oleńka Balcerska,

Inscenizacja — Szkoła Powsz. Żeńska. Przemówienie — Ks. prof. Kiedrowski. Deklamacja — Szkoła Powsz. Męska. Śpiew — Tow. śpiewu „Lutnia". Polonez z „Pana Tadeusza" — Zespół lic. Śpiew ogólny — „Rota". O godz. 21,00 — Zabawa ludowa.

Obchód święta Narodowego w dniu 3 Maja

Na zebraniu obywatelskim, które odbyło się dnia 25 maja 1939 roku na sali Rady Powiatowej, uchwalono niżej podany program obchodu dorocznego Święta Narodowego 3-go Maja:

DNIA 2 MAJA br. o godzinie 20-tej uroczysty capstrzyk z udziałem miejscowych organizacyj społecznych i hufców P. W.. Zbiórka o godzinie 19,30 na dziedzińcu szkoły powszechnej męskiej.

DNIA 3 MAJA:

a) Zbiórka organizacyj społecznych i oddziałów P. W. na dziedzińcu szkoły powszechnej męskiej o godzinie 9,45;

c) o godzinie 10,30 raport;

c) zaraz po raporcie wymarsz do kościoła parafialnego;

d) o godzinie 11-tej uroczyste nabożeństwo;

e) o godzinie 12-tej defilada wszystkich organizacji społecznych, hufców P. W. i młodzieży szkolnej w ulicy Marszałka Piłsudskiego;

f. po defiladzie wielka manifestacja narodowa na Rynku.

Przedstawiciele władz i korporacyj powiatowych i miejskich udadzą się wprost do kościoła na nabożeństwo o godzinie 11-tej.

Miejsca jak zwykle w średniej nawie przed Głównym Ołtarzem.

Szkoły biorą udział w defiladzie odpowiednio do zarządzeń dyrekcji względnie kierownictwa.

Komenda nad całością spoczywa w rękach Komendanta P. W.

Od godziny 7,30 do 12-tej ogólna zbiórka na rzecz T. C. L., którą gorąco polecamy całemu obywatelstwu.

O godzinie 14,00 na boisku miejskim otwarcie sezonu sportowego. Program przewidu je pomiędzy innymi bieg na przełaj.

Wieczorem o godzinie 19,30 na sali p. Kostrzewy wieczornica urządzona przez TCL. z bogatym programem. I tą imprezę polecamy gorąco całemu społeczeństwu.

W uroczystości Święta Narodowego 3-go Maja wystąpimi wszyscy wspólnie w zbiorowej manifestacji, dokumentując w ten sposób naszą siłę i zgodną pełną poświęcenia pracę dla Ojczyzny.

ZA KOMITET OBCHODU

(—) KALKSTEIN, Starosta Powiatowy

● **Badania zawodników Biegu Narodowego.** Badanie zawodników do Biegu Narodowego w dniu 3-go maja przeprowadzi lekarz powiatowy p. dr WOŹNIEWSKI w godzinach przyjęć tj. od godz. 10,00 do 12,00 i 15,00 do 17,00 w dniach 1 i 2 maja oraz w dniu 3 maja od godziny 9,00 do 10,00 u siebie a od godziny 14,00 do 15,00 na boisku sportowym w Wąbrzeźnie.

Uprasza się o stawienie do badania możliwie przed dniem 3 maja.

● **Pokaz bomb zapalających.** W czwartek dnia 27 bm. 1939 roku odbył się o godzinie 17-tej po południu na boisku miejskim pokaz bomb zapalających, dla komendantów bloków domów i posterunków przeciwpożarowych w blokach domów. Pokaz przeprowadził pow. instruktor pożarniczy p. Zaborowski. Zademonstrowano bomby zapalające termitowe i bomby płomienne.

Całość, co do organizacji i pokazu wypadła bardzo dobrze. Wszyscy na wezwanie stawili się w komplecie a przybyło też i dużo ciekawych szczególnie młodzieży. Po ukończeniu pokazu słyszało się głosy pochwały, ujęcia z uznaniem podkreślono doniosłość praktycznego znaczenia tego pokazu.

Po pokazie odbyła się na molej sali hotelu p. Szymańskiego odprawa komendantów bloków O. P. L. G.

Odprawę zagaił p. burmistrz Schwarz, zaznajamiejąc zebranych z przepisami co do zaopatrzenia personelu służby bloków O. P. L. G. w maski przeciwgazowe.

Po obszernej dyskusji co do poszczególnych przepisów ustawowych przyrzekli zebrani przystąpić niezwłocznie do całkowitego wypełnienia przepisów w wspominającym zakresie.

Pan burmistrz zaapelował jeszcze w gorących słowach do jaknajszerszego udziału w P. O. P.

● **W sprawie zmian w rozkładzie jazdy P. K. P.** W ostatnim czasie stwierdzono wzmożony napływ próśb w sprawie nowych pociągów i zmian w rozkładzie jazdy od 15 maja 1939 roku.

Wobec zakończenia prac nad konstrukcją nowego rozkładu jazdy prośby te, jako spóźnione, są bezprzedmiotowe i mogą być rozważane dopiero przy ustalaniu rozkładu jazdy na okres zimowy.

Przypomina się terminy, w których należy przedkładać do Dyrekcji wnioski dotyczące rozkazów jazdy a mianowicie: Dla letniego rozkładu jazdy od 1 października do 1 grudnia; 2) dla zimowego rozkładu jazdy od 1 lipca do 1 grudnia.

Wnioski, które wpłynęły po terminach wyżej wskazanych nie będą mogły być rozpatrywane.

● **„Zawalidrogi"** Policja rozpoczęła obserwację szos.

Pierwsze dni wiosny wywabiły na drogi rowerzystów.

Niestety woźnice i rowerzyści nie nauczyli się jeszcze przestrzegać przepisów drogowych i harcują środkiem szos, nietylko utrudniając jazdę samochodom, ale narażając siebie i jadących samochodem na katastrofy. Nieprzestrzegający porządku, karani są mandatami.

● **UKARANIE BUTNEGO NIEMCA.** Za lżenie narodu polskiego skazany został **HELMUT JANKE z Dębowejłąki, na 8 miesięcy więzienia bezwzględnego.**

● **Jubileusz Firmy W. Kotlińskiego w Toruniu.** Rzadką uroczystość, bo trojaki jubileusz obchodzi w dniu 28 bm. ogólnie znany i szanowany obywatel miasta Torunia kupiec pan **Władysław Kotliński, właściciel wytwornego magazynu bławatów i jedwabi w Toruniu przy ulicy Szerokiej nr 33.**

W dniu tym upłynęło bowiem **40 lat** pracy zawodowej w branży bławatniczej, dalej **25 lat**, jak **p. W. Kotliński** usamodzielnił się w tym zawodzie oraz **25 lat** pożycia małżeńskiego z Jego zacną małżonką **p. Walerią z Góreckich.**

Pan **W. Kotliński** pochodzi z Poznania i przez długie lata prowadził pierwszorzędny magazyn bławatów w Ostrowie Wlkp.

W roku 1933 przybył **p. W. Kotliński** do Torunia. I tutaj okazał, co rutynowany i rzutki kupiec zdziałać potrafi. Otworzywszy tu bowiem magazyn z wytwornymi bławatami i jedwabiami przy ulicy Szerokiej już w krótkim czasie zdołał pozyskać ogólne zaufanie i poparcie licznego grona pań i panów klienteli. Dziwić się zresztą temu nie trzeba — co bowiem jest modne w Warszawie, Paryżu, Londynie lub innej metropolii, wszystko to, jak i odpowiednie żurnale otrzyma każda wytworna pani w magazynie **p. Kotlińskiego.**

Tak w Poznańskim jak i w Toruniu **p. W. Kotliński** zawsze wierny zasadom rzymsko - katolickim, był i jest wielkim patriotą polskim. Piastuje szereg stanowisk honorowych, m. in. jest członkiem zarządu (wiceprezesem) Korporacji Kupców Chrześcijańskich w Toruniu oraz jej współzałożycielem — Sędzią handlowym wydziału handlowego przy Sądzie Okręgowym w Toruniu — Wiceprezesem Obwodu Miejskiego L. O. P. P. oraz czynnym i wspierającym członkiem wielu organizacyj. Tak on jak i Jego zacna małżonka hołdując niewspółmiernie działalności społecznej, zawsze na te cele i w kierunku humanitarnym okazują szczodrą rękę.

Składając Wielce Szanownym Jubilatom na tej drodze serdeczne życzenia „AD MULTOS ANNOS", polecamy zarazem magazyn p. W. KOTLIŃSKIEGO szczególnej uwadze obywatelstwa.

● **Z SREBRNEGO EKRANU.** W poważnej chwili przyda się zabwny śmiech zwalczający szarzyznę dnia codziennego. Okazję wyśmienitą do śmiechu i poprawienia humoru daje najnowszy film **KINA „SŁOŃCE" pt. „JOSETTE — KARUZELA ŚMIECHU"**

Jest to wiązanka dowcipu, wieniec cudownych melodyj, splot przekomicznych sytuacji rozwiązanych w nieoczekiwany sposób.

W roli głównej urocza przedstawicielka wabiku francuskiego **SIMONE SIMON** w towarzystwie **DON AMECHE i ROBERT JOUNG.**

aN ekranie dziś o godzinie 17 i 20,30.

W sobotę i niedzielę „LIST POLECAJĄCY", którego celu określiliśmy wostatnim numerze „GŁOSU".

Z obrad Lokalnego Komitetu Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej

W dniu wczorajszym odbyło się w sali Rady Miejskiej drugie posiedzenie sprawozdawcze Komitetu w obecności Komisarza Pożyczki p. **Starosty Kalksteina.** Zebranie zagaił przewodniczący Komitetu p. **Szczuka**, podkreślając zaraz na wstępie nie dostateczne wyniki akcji subskrypcyjnej na terenie naszego miasta i podając za główny cel zebrania, ustalenia sposobu w jaki należy wpłynąć na tych, którzy mając wszelkie możności do szerszej ofiarności, ograniczają się w swej ofiarności zbyt oszczędnościowo lub nawet wcale uchylają się od udziału w subskrybowaniu.

Jak wynika z następnych sprawozdań pp. Gaszyńskiego — Chwiałkowskiego — Gołębiewskiego niestety **stwierdzić trzeba poważne niedociągnięcia w akcji subskrypcyjnej tak ze strony kupiectwa, właścicieli nieruchomości, jak i rzemiosła, zawodów wolnych i rolników.**

Szczególnie rażące są te niedociągnięcia **u niejednych kupców — rzemieślników i piekarzy.**

W sprawie tych jaskrawych niedociągnięć zabrał głos p. starosta **Kalkstein**, zaznaczając, **że Państwo Polskie ma prawo żądać od obywateli swych dopełnienia swoich obowiązków wobec państwa w całej pełni, aczkolwiek nie zostały one nałożone w formie przymusowej i że władze państwowe ze szczególną uwagą obserwują wypełnienie tego obowiązku przez poszczególnych obywateli wszystkich warstw społecznych.**

W następnej dyskusji, w której głos zabierali pp. **Bojarski**, przewodniczący Komitetu Wykonawczego p. Burmistrz **Schwarz**, pp. **Ledwochowski, Wiśniewski i Dr Piotrowski**, omawiano sprawę niedociągnięć w akcji subskrypcyjnej i stwierdzono, że rażące kontrasty jakie zachodzą pomiędzy ofiarnością niektórych warstw społecznych w stosunku do świadczeń świata pracy, bezwzględnie muszą zostać wyrównane.

W wyniku przeprowadzonej dyskusji ustalono dotrzeć po przez poszczególne organizacje zawodowe z osobna do każdego, który nie wypełnił dotąd swojego obowiązku wobec Ojczyzny, względnie wypełnił go nie dostatecznie lub obłudnie.

Jaskrawe natomiast wypadki niedociągnięcia względnie odmowy udziału w subskrypcji rezerwuje się do publicznego ogłoszenia imiennego po ukończeniu subskrypcji.

O wyniku tych poczynań zdadzą poszczególni wydelegowani sprawozdanie na następnym zebraniu komitetu w dniu 1 maja br.

Na obronność Państwa

(Ciąg dalszy z strony 4-tej)

K. K. O. pow. wąbrzeskiego w Wąbrzeźnie.

WĄBRZEŹNO.

Sikorski Tadeusz, lekarz stom. 200 zł; Bracia H. i E. Brzóskowscy, młyn 500 zł; Kowalski Józef, piekarz 20 zł; Stachowski Edmund, rzeźnik 100 zł; Rodzynek G., kupiec 200 zł; Ryż S., kupiec 100 zł; Ks. Brejski, proboszcz „Niedźwiedź 200 zł; Cech Piekarski, Wąbrzeźno 100 zł; Lahuta Aleksander, piekarz 20 zł; Zaborowski Władysław 40 zł; Białowa Teresa, kup., 100 zł; Zamorski Józef mistrz studniarski 60 zł; Górski Antoni, rolnik 20 zł; Pszczółkowski Józef, rolnik 20zł; Gołębiewski Franciszek, malarz 40 zł; Dziewisz Jan, robotnik, 20 zł; Kasprzak Stanisław robotnik 20 zł; Pastewska Stefania, 20 zł; Ciesielski Józef, ogrodnik 20 zł; Samulczyk Jerzy, rolnik 200 zł.

Kre'slandbundgenossenschaft, 3.000 zł; Vereinshausgenosseschaft, 100 zł; Reimann Erhard, urzędnik pryw. 300 zł; Künzel Bernhard urzęd. pryw. 60 zł; Radzanowski Fritz 40 zł; Gefreiter Ali 60 zł; Zachar Bolesław, robotnik 100 zł; Zachar Leon, robotnik 20 zł; Strzyżewicz Tefol, robotnik 20 zł; dr. Koerner ziemianin, Mlewiec 2.000 zł; Koerner Karol ziemianin, Mlewiec 2.000 zł; Koerner Teodor, ziemianin, Mlewiec, 2.000 zł; Koerner Konrad, ziemianin, Mlewiec 2.000 zł; Koerner Anneliese ziemian., Mlewiec 2.000 z; Bosler Emil, rolnik, Buczek, 20 zł; Groehnke Artur rolnik Szczuplinki 100 zł; Kirchmeier Heinrich, rolnik Łopatki, 40 zł; Schneider Karol rolnik, Król. Nowieś, 20 zł; Robitzki Fritz, rolnik, Kurkocin, 100 zł; Fischer Walter ziemianin, Kurkocin 500 zł.

Zarząd Gminy Wielkie Rychnowo.

Chandzel Franciszek, rolnik, Marianki, 40 zł; Mamona Józef, rolnik, Marianki, 100 zł;

WIELKIE RYCHNOWO.

Watras Sebastian, rolnik, 20 zł; Schmidt Filip, rolnik 20 zł; Schuster Edward, rolnik, 20 zł; Zdrodowski Jan, rolnik, 20 zł; Kosiński Marcin, 20 zł.

WIELKOŁĄKA.

Regulski Franciszek, rolnik 20 zł; Wasilewski, rolnik, 20 zł; Ks. Kurland Franciszek, proboszcz, 100 zł; Żakowski Tadeusz, administrator, 100 zł; Plewka Kazimierz, rolnik, 20 zł; Lewandowski Stanisław, rządca, 40 zł; Dembiński Franciszek, rolnik, 20 zł; Dembiński Stefan, rolnik, 20 zł; Pytel Wojciech, rolnik, 20 zł; Stempski Antoni, rolnik, 40 zł; Sypek Jan, rolnik 20 zł; Mieczyński Antoni, młynarz, 100 zł; Jaworski Leon młynarz, 20 zł; Mazurowa Wiktoria, roln. 20 zł; Osiński Nikodem, młynarz, 100 zł; Muszyński Wawrzyniec, kupiec 60 zł; Dąbrowska Helena, kupcowa, 20 zł.

PRUSKOŁĄKA.

Dębicki Czesław, szofer, 20 zł; Kosobucki Francisezk, rolnik 20 zł; Ochocki Bolesław, rolnik, 20 zł; Gołębiewski Walenty, rolnik 20 zł; Mizak Józef, rolnik 20 zł; Żoliński Roman, rolnik, 20 zł; Krupa Andrzej, rolnik, 20 zł; Chrząstek Stanisław, kupiec, 20 zł; Grzelak Józef, rolnik, 20 zł; Jędrzejczak Ignacy, rolnik, 20 zł; Małek Stanisław, rolnik 20 zł; Borowski Jan, robotnik, 20 zł; Dulęba Adam, rolnik, 20 zł; Okruciński Szymon, 20 złotych; Ozimek Józef rolnik, Srebrniki 20 zł; Wojciechowski Władysław rolnik, Srebrniki, 20 zł; Schuman Maks rolnik, Srebrniki, 20 zł; Szymański Jan rolnik, Mlewiec, 100 zł; Najdek Michał szwajcer, Mlewiec 100 zł.

MLEWO.

Wiśniewski Ludwik, rolnik 20 zł; Więckowski Józef, rolnik 20 zł; Kaliszewski Anastazy, rolnik 20 zł; Góralski Ignacy, rolnik 20 zł; Gołaszewski Leon, rolnik 20 zł.

RUCH TOWARZYSTW

— Baczność! Druhowie Związku Weteranów Powstań Narodowych. W dniu 3 maja 1939 roku zarządzam zbiórkę o godzinie 10,30 na dziedzińcu szkoły powszechnej męskiej wszystkich druhów Weteranów Powstań Narodowych celem wymarszu do kościoła na uroczyste nabożeństwo.

Druhowie, którzy nie mają czapek, muszą się stawić bez czapek. Ordery i odznaczenia proszę przypiąć. Wymagam bezwzględnie punktualności i stawiennictwa się wszystkich druhów zweryfikowanych oraz i tych, którzy jeszcze czekają na przesłanie im zatwierdzenie weryfikacji.

Komendant

Druk: Zakłady Graficzne B. Szczuki Wąbrzeźno-Pomorze, Mickiewicza 1. Redaktor: Aleksander Ledwochowski, Wąbrzeźno, ul. Pierackiego 11a.